

T.C. Resmî Gazete

Kuruluş Tarihi : (7 Teşrinievvel 1336) - 7 Ekim 1920

Yönetim ve Yazı İşleri İçin Başbakanlık Neşriyat ve Müdevvenat Genel Müdürlüğüne başvurulur.	21 Kasım 1981 CUMARTESİ	Sayı : 17521
---	----------------------------	--------------

YASAMA BÖLÜMÜ

Danışma Meclisi Kararı

Danışma Meclisi İçtüzüğü

Karar No : 3

Kabul Tarihi : 20/11/1981

BİRİNCİ KISIM

GENEL HUKÜMLER VE TARİFLER

Çalışma ilkeleri :

MADDE 1. — Danışma Meclisi çalışmalarını 29 Haziran 1981 günlü ve 2485 sayılı Kanun ile Anayasa, ilgili kanunlar ve bu içtüzük hükümlerine göre yürütür.

Görev süresi, Yasama yılı, Birleşim ve Oturum :

MADDE 2. — Danışma Meclisinin görevi, Millî Güvenlik Konseyince kararlaştırılacak tarihte yapılacak genel seçimlerle Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulup fiilen göreve başlayıncaya kadar sürer.

Yasama yılı, 1 Eylül'den başlayıp, 31 Ağustosta sona eren süredir.

Birleşim, Genel Kurulun belli bir gününde açılan toplantısıdır.

Oturum, bir birleşimin ara ile bölünen kısımlarından her biridir.

Üye tamsayısı :

MADDE 3. — Üye tamsayısı yüze almıştır. Danışma Meclisi Üyeliklerinde boşalma olması üye tamsayısını değiştirmez.

Yasama Bölümü Sayfa : 1

İlk toplantı ve andiçme :

MADDE 4. — Danışma Meclisi Genel Kurulu 23 Ekim 1981 tarihinde saat 10.00'da toplanır.

Bu birleşimde üyeler andiçer.

Andiçme töreninde bulunmayan üyeler katıldıkları ilk birleşimin başında andiçerler.

Andiçme, her üyenin, 2485 sayılı Kanunun 19 ncu maddesindeki metni kürsüden yüksek sesle okuması suretiyle olur.

Boşalan üyeliklere seçilenler, katıldıkları ilk birleşimin başında andiçerler.

Andiçme üyelerin, soyadı ve adlarının alfabe sırasına göre olur.

Yasama yılının başlaması :

MADDE 5. — Danışma Meclisi Eylül ayının 1 nci günü çağırısız toplanır.

Tatil :

MADDE 6. — Tatil, Danışma Meclisinin çalışmalarını belli bir süre ertelemesidir.

Bir yasama yılında kırkbeş günden fazla tatil yapılamaz.

Araverme :

MADDE 7. — Araverme, Danışma Meclisinin on günü geçmemek üzere çalışmalarını ertelemesidir.

Olağanüstü toplantı çağrıları :

MADDE 8. — Tatil veya ara verme sırasında Devlet Başkanı veya Danışma Meclisi Başkanı, Danışma Meclisini olağanüstü toplantıya çağırabilirler. Danışma Meclisi Başkanı 30 üyenin istemi üzerine Danışma Meclisini olağanüstü toplantıya çağırır.

Bu çağrıda, olağanüstü toplantı gün ve saatinin ve bu toplantıyı gerektiren konunun belirtilmiş olması şarttır.

Olağanüstü toplantıda birleşim açılınca, Başkan, ilk önce çağrı yazısını okutur ve bu toplantıyı gerektiren konu görüldür.

Olağanüstü toplantıyı gerektiren konu üzerinde Danışma Meclisince yapılması gerekli işlemler tamamlanınca, Meclis, çalışmalarına devama karar verebilir.

İKİNCİ KISIM**DANIŞMA MECLİSİNİN KURULUŞU****Birinci Bölüm****Başkanlık Divanı***Geçici Başkanlık Divanı :*

MADDE 9. — Danışma Meclisi Başkanı seçilinceye kadar hazır bulunan en yaşlı üye Başkanlık, en genç iki üye de kâtiplik görevini yapar.

Başkanlık Divanının kuruluşu :

MADDE 10. — Başkanlık Divanı, bir Başkan; iki Başkanvekili; dört Kâtip Üye; iki idareci üyeden kurulur.

Başkanın seçimi ve görev süresi :

MADDE 11. — Danışma Meclisi Başkanı bir yasama yılı için gizli oyla seçilir.

İlk oylamada üye tamsayısının yarısından bir fazlasının oyunu alan aday Başkan seçilmiş olur.

İlk oylamada sonuç alınamadığı takdirde, ikinci oylamaya geçilir. İkinci oylamada da seçilebilmek için salt çoğunluk aranır.

İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy almış olan iki aday arasında yapılacak üçüncü oylamada en fazla oy alan aday Başkan seçilmiş olur.

Divan üyelerinin seçimi ve görev süresi :

MADDE 12. — Başkanvekilleri, Kâtip Üyeler ve İdareci Üyeler bir yıl için ve onbirinci maddede gösterilen usule göre ayrı ayrı seçilirler.

Başkanlık Divanında boşalma :

MADDE 13. — Başkanlıkta boşalma halinde, yeni Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı Başkanvekili, Geçici Başkanlık görevini yerine getirir.

Başkanlık Divanının diğer üyeliklerinde boşalma halinde, noksan üyelik tamamlanmaya kadar Divanın görev ve yetkileri devam eder.

Noksan üyelik en kısa zamanda tamamlanır.

Başkanlık Divanının görevleri :

MADDE 14. — Başkanlık Divanı, Kanunlar ve içtüzük gereğince verilen görevleri yerine getirir.

Genel Kuruldaki oylamalarda ve seçimlerde önemli bir yanlışlık olduğu iddia edilirse, Başkan, usul gördüğünü açabilir, gerekirse oya başvurarak düzeltme yapar. Yanlışlık birleşimden sonra anlaşılırsa Danışma Meclisi Başkanı, Divanı toplayarak takip edilecek yolu kararlaştırır.

Başkan, kendisine ait görevlerin yerine getirilmesi bakımından gerekli görürse, Divanın gördüğünü alabilir.

Başkanlık Divanının toplantı yeter sayısı üye tamsayısının, karar yeter sayısı ise hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur.

Ancak Başkanlık Divanı üyelerinin tek bağlarına üzerlerine aldıkları işlerden dolayı yapılacak şikâyetler için toplantı yeter sayısı, hakkında şikâyetle bulunulan üyenin dışındaki bütün üyelerin tamamıdır.

Başkan veya vekil olarak görevlendirdiği Başkanvekili hazır bulunmadan Divan toplanamaz ve karar alamaz.

Başkanın görevleri :

MADDE 15. — Başkanın görevleri şunlardır :

1. Danışma Meclisini temsil etmek;
2. Genel Kurul görüşmelerini yönetmek;
3. Tutanak dergisi ile tutanak özetinin düzenlenmesini denetlemek;
4. Başkanlık Divanına Başkanlık etmek ve Divanın gündemini hazırlamak;
5. Danışma Meclisi komisyonlarını denetlemek;
6. Başkanlık Divanı kararlarını uygulamak;
7. Danışma Meclisinin idari ve mali işleri ile kolluk işlerini Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri ile koordinasyon sağlayarak yürütmek ve denetlemek;
8. Kendisine, Anayasa, Kanunlar ve içtüzükler gereğince verilen görevleri yerine getirmek;
9. Danışma Meclisi üyelerinin çalışmalarının verimli olması yönünde her türlü idari ve mali tedbiri almak.

Başkan, özürli olduğu veya Danışma Meclisi toplantı halinde iken Ankara dışında bulunduğu zaman, görevlerini yerine getirmek üzere, Başkanvekilllerinden birisini yazı ile kendisine vekil olarak tayin eder.

Başkan, Danışma Meclisi Başkanlığına ayrılan resmi konutta oturur.

Başkanvekilleri'nin görevleri :

MADDE 16. — Başkanvekilleri'nin görevi, Başkanın yerine Genel Kurul görüşmelerini yönetmek ve yönettiği oturumlarla ilgili tutanak dergisi ile tutanak özetinin düzenlenmesini gözetmek, Başkanın özürli olduğu veya bulunmadığı veyahut yetki verdiği hallerde onun hukuki yetkilerini kullanmaktır.

Başkanvekilleri'nin hangi birleşim veya oturumları yöneteceklerine Başkan karar verir.

Kâtip üyelerin görevleri :

MADDE 17. — Kâtip Üyelerin görevleri şunlardır :

1. Tutanakların tutulmasını denetlemek,
2. Tutanak özetlerini yazmak,
3. Genel Kurulda evrak okumak,
4. Yoklama yapmak,
5. Oyları saymak,
6. Seçimlerin düzen içinde geçmesini denetlemek,
7. Söz sırasını kaydetmek.

İdareci üyelerin görevleri :

MADDE 18. — İdareci üyelerin görevleri şunlardır :

1. Danışma Meclisinin idari ve mali işlerini Danışma Meclisi Başkanının talimatına uygun olarak yürütmekte, Başkana yardımcı olmak;
2. Özel törenleri idare etmek;
3. Danışma Meclisi bütçesine ilişkin tekliflerini Başkana sunmak.

İdareci üyeler, sükûn ve düzenin korunması, görüşmelerin açıklık ve serbestliğinin sağlanması ve gereken hallerde kolluk kuvvetlerinin kullanılmasında Başkana yardımcı olurlar. Görev ve yetkilerini ortak sorumluluk içinde kullanırlar. Tatil ve ara vermede Başkanca tespit edilen sıraya göre Ankara'da otururlar.

İkinci Bölüm**Komisyonlar****Komisyonların adları, üye sayıları ve görev süreleri :**

MADDE 19. — Danışma Meclisinin komisyonları şunlardır :

1. Anayasa Komisyonu,
2. Bütçe - Plan Komisyonu,
3. Adalet Komisyonu,
4. Millî Savunma, İçişleri ve Dışişleri Komisyonu,
5. Millî Eğitim Komisyonu (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor),
6. Mali İşler Komisyonu (Maliye, Gümrük ve Tekel),
7. İktisadi İşler Komisyonu (Ticaret, Sanayi ve Teknoloji, Enerji ve Tabii Kaynaklar),
8. Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu (Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik),
9. Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskân, Turizm ve Tanıtma Komisyonu,
10. Tarım ve Orman, Köy İşleri ve Kooperatifler Komisyonu,
11. Danışma Meclisi Hesaplarını İnceleme ve Sayıştay Komisyonu.

Anayasa Komisyonu onbeş üyeden kurulur. Diğer komisyonların herbirinin üye sayısı ile komisyonlara üye seçimine ilişkin esas ve usuller Başkanlık Divanının teklifi üzerine Genel Kurulca işaret oyuyla kararlaştırılır.

Üyeler görev almak istedikleri komisyonları bu içtüzüğün kabulü tarihinden başlayarak en geç üç gün içinde yazılı olarak Başkanlığa duyururlar. Başkanlık Divanı,

komisyon aday listelerini, üyelerin isteklerine göre ve özgeçmiş belgelerinde belirttikleri ihtisaslarını göstererek, soyadı ve ad sırasına göre düzenler.

Başkan ve Başkanvekilleri komisyonlarda ve Anayasa ve Bütçe - Plan Komisyonu üyeleri ise başka komisyonlarda üye olamazlar. Bir üye en çok iki komisyon da görev alabilir. Geçici ve karma komisyonlarda görev alma bu hükmün dışındadır.

Komisyonlar, yasama yılı başında bir yıl için seçilirler ve görev süreleri yenileri seçilinceye kadar devam eder.

Geçici ve karma komisyonlar :

MADDE 20. — Danışma Meclisi ihtiyaca göre geçici ve karma komisyonlar da kurabilir.

Komisyon üyeliklerinde boşalma :

MADDE 21. — Bir komisyonun üyeliklerinde boşalma olursa yenisi seçilinceye kadar komisyonun görev ve yetkileri devam eder.

Noksan üyelik en kısa zamanda tamamlanır.

Esas komisyonlar :

MADDE 22. — Raporu Genel Kurul görüşmelerine esas olacak komisyona, esas komisyon denir. Esas komisyonun hangisi olacağı konunun özelliğine göre, işin komisyonlara havalesi sırasında Kanun ve İçtüzük hükümleri uyarınca, Başkanlık tarafından tesbit edilir.

Komisyon başkanı, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimi :

MADDE 23. — Üye seçimi tamamlanınca, komisyonlar, Danışma Meclisi Başkanı tarafından toplantıya çağrılırlar.

Bu toplantıda komisyonlar, Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtiplerini seçerler. Bu seçim için toplantı yeter sayısı komisyon üye tamsayısının salt çoğunluğudur. Seçim gizli oyla yapılır. Seçilmek için en fazla oy almak yeterlidir.

Gereken hallerde, Komisyon Başkanının önerisi üzerine belli bir konu için özel sözcüler veya bir özel kâtip üçüncü fıkra da belirtilen usule göre seçilir.

Tatil ve araverme sırasında komisyonların çalışması :

MADDE 24. — Tatil ve araverme sırasında hangi komisyonların çalışacağı komisyonların görüşü alınarak Başkanın önerisi üzerine Genel Kurulca tesbit edilir.

Komisyonların toplantıya çağırılması :

MADDE 25. — Komisyonlar, kendi başkanlarınca toplantıya çağrılır.

Zorunluluk olmadıkça komisyon toplantısı için çağrı, en az iki gün önceden yapılır. Bu çağrıda hazırlanan gündem de belirtilir. Ancak, komisyon gündemine hâkindir.

Bu çağrı ve gündem komisyon üyelerine, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine, Başbakanlığa, ilgili bakanlıklara, ilgili komisyonların başkanlıklarına ve teklifleri gündemde yer alan kanun teklifi sahibi Kurucu Meclis üyelerinden ilk imza sahibine gönderilir. Gündem ilân tahtasına da asılır.

Komisyon başkanı, toplantı ve karar yeter sayısı :

MADDE 26. — Komisyonlar, başkanlarının yönetiminde çalışır. Başkan bulunmadığı zaman başkanvekili, o da yoksa sözcü, komisyona başkanlık eder.

Komisyonlar, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile karar verir.

Komisyonlara devam :

MADDE 27. — Komisyon üyeleri, komisyon toplantılarına devama mecburdurlar. Komisyonun devam cetvelleri, Danışma Meclisi Başkanlığına sunulur.

Komisyonlarda söz alma :

MADDE 28. — Komisyonlarda istem sırasına göre söz verilir. Komisyon başkanı ve komisyondaki Hükümet temsilcisi, söz sırasına bağlı değildir. Komisyonca çağırılmış uzmanlara, komisyon başkanı, gerekli gördüğü zaman söz verebilir.

Komisyonlarda Hükümetin ve Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinin Temsilî ve Uzman çağırılması :

MADDE 29. — Komisyon toplantılarına Başbakan, ilgili bakanlar ve Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri katılabilir. Başbakan, ilgili bakanlar ve Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri gerekli görürlerse, kendi yerlerine, yüksek dereceli bir kamu görevlisine yazılı temsil yetkisi verebilirler.

Kanun tasarı ve tekliflerinin Danışma Meclisi komisyonlarındaki görüşmelerinde Başbakanın veya ilgili bakanın veya görevlendireceği yetkili kişinin ve teklif sahibi Danışma Meclisi üyelerinden en az birinin veya teklif Millî Güvenlik Konseyi üyelerinden birisi tarafından yapılmışsa Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinden görevlendirilecek yetkili bir kişinin hazır bulunması gereklidir.

Komisyonlar, bilgi ve görgülerinden yararlanmak istedikleri kimseleri komisyona davet ederek dinleyebilirler, kamu kurum ve kuruluşları ile meslek kurum ve kuruluşlarından yazılı görüş alabilirler.

Komisyon toplantılarına girebilecek olanlar :

MADDE 30. — Komisyon çalışmaları kapalı olarak yapılır.

Komisyon toplantılarına, ancak Kurucu Meclis Üyeleri, Bakanlar Kurulu Üyeleri ve Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri ile Genel Sekreterlik ve Hükümet Temsilcileri girebilir ve söz alabilirler. Ancak komisyon üyeleri dışında kimse değişiklik öneresi veremez ve oy kullanamaz.

Danışma Meclisinin her üyesi, olmadığı bir komisyonun belgelerini görüp okuyabilir.

Komisyonlarda gizli oturum :

MADDE 31. — Bir komisyonda gizli oturum yapılmasını ilgili Bakan yahut komisyon üyelerinin üçte biri isteyebilir.

Gizli oturumda komisyon üyelerinden, Millî Güvenlik Konseyi üyeleri ile Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterinden ve Bakanlar Kurulu üyelerinden başkası bulunamaz.

Gizli oturum yapılması, görüşmelerin sır olarak saklanmasına söz vermek demektir.

Komisyon tutanakları :

MADDE 32. — Komisyon kâtibi görüşmelerin tutanak özetini düzenler ve komisyon başkanı ile birlikte imzalar. Bu tutanak özetine oturumda hazır bulunan komisyon üyeleri varsa yazılı itirazlarını ekleyebilirler.

Komisyon kâtibinin bulunmadığı hallerde, hazır bulunan en genç komisyon üyesi, geçici olarak kâtiplik görevini yerine getirir.

Komisyon karar verirse, tam tutanak tutulur.

Görüş alma, görüş bildirme :

MADDE 33. — Bir komisyon, kendisine havale edilen tasarı veya teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak tasarı veya teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir.

Bir komisyon, kendisine havale edilen tasarı veya teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, tasarı veya teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir.

Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir tasarı veya teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o tasarı veya teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir.

Böyle hallerde ilgili her iki komisyon aynı görüşte iseler, Danışma Meclisi Başkanı gereğini yerine getirir ve Genel Kurula bilgi verir.

İki komisyon arasında uyumsuzluk çıkarsa, sorun Danışma Meclisi Başkanı tarafından Genel Kurula sunulur ve görüşme yolu ile karara bağlanır.

Komisyonların yetkisi, toplantı yeri ve zamanı :

MADDE 34. — Komisyonlar Türkiye Büyük Millet Meclisi binasında Danışma Meclisi Başkanlığınca kendilerine ayrılan salonlarda toplanırlar.

Komisyonlar, kendilerine havale edilen kanun tasarı veya tekliflerini aynen veya değiştirerek kabul veya reddedebilir, birbirleri ile ilgili gördüklerini birleştirerek görüşebilirler.

Komisyonlar 86 ncı maddedeki özel hüküm ve Kurucu Meclis Hakkındaki; 2485 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a), (b) ve (c) bentlerinde belli edilen hususlar dışında kanun teklif edemezler, kendilerine havale edilenler dışında kalan işlerle uğraşamazlar, Başkanlık Divanının kararı olmaksızın Genel Kurulun toplantı saatlerinde görüşme yapamazlar. Komisyonlar kanun tasarı ve tekliflerini bölerek ayrı ayrı metinler halinde Genel Kurula sunamazlar.

Bekleme süresi :

MADDE 35. — Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, komisyonca aksine karar alınmadıkça, havale tarihinden itibaren kırksekiz saat geçmedikçe başlanamaz. Komisyona havale edilen evrak, komisyon başkanlığınca doğrudan doğruya veya komisyon üyelerinden beşi tarafından yazı ile istenirse, bastırılarak komisyon üyelerine dağıtılır. Bu takdirde, söz konusu süre dağıtım tarihinden itibaren başlar.

Bir kanun tasarı veya teklifinin tümünün veya belli hükümlerinin komisyonca geri alınması veya komisyona geri verilmesi hallerinde, yukarıdaki fıkrada yazılı süre kaydına uyulmayabilir.

İnceleme süresi :

MADDE 36. — Tasarı veya teklifler, komisyonca, havale gününden başlayarak en geç otuz gün içinde sonuçlandırılıp Genel Kurula gönderilmek gerekir.

Aksi takdirde sözü geçen tasarı veya teklifin doğrudan doğruya Genel Kurul gündemine alınmasını Hükümet veya teklif sahipleri isteyebilirler.

Bir komisyon tarafından diğerine havale edilmiş olan bir konu on gün içinde sonuçlandırılmak ve kabul olmazsa gerekçesi bildirilmek gerekir.

Anayasaya uygunluğun incelenmesi :

MADDE 37. — Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını incelemekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek bunları maddelerin görüşülmesine geçmeden reddeder.

Erteleme :

MADDE 38. — Bir kanun tasarı veya teklifinin görüşülmesi sırasında Hükümet ve Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğince görevlendirilecek yetkilinin bulunmaması sebebiyle komisyon gerekli görürse, görüşme bir defa ertelenebilir. Erteleme, yazı ile Başbakanlığa, Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine ve ilgili bakanlığa bildirilerek gelecek toplantıda bir temsilcinin hazır bulundurulması istenir.

Gönderme :

MADDE 39. — Danışma Meclisi Başkanlığına verilen kanun tekliflerinin birer örneği Başbakanlığa ve Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine gönderilir.

Bakanlıklarla yazışma :

MADDE 40. — Komisyonlar, bütün bakanlıklarla doğrudan doğruya yazışabilirler ve kendilerine havale edilen işlerin sonuçlandırılması için gerekli bilgileri bakanlıklardan isteyebilirler.

Komisyon raporları :

MADDE 41. — Komisyonlar, karara bağladıkları işler için birer rapor düzenlerler. Rapor, başkan veya komisyon sözcüsü yahut o iş için seçilen sözcü tarafından yazılır. Raporda konu hakkında komisyonun düşünceleri ile komisyonca yapılan değişikliklerin gerekçeleri yer alır.

Raporlar konu hakkındaki son oylamaya katılan komisyon üyelerince imzalanır.

Daha önceki toplantılara katılmış olup, tasarı veya teklifin tümünün son oylamasında hazır bulunmayan komisyon üyeleri, varsa gerekçeli muhalefetlerini de yazarak raporu imzalayabilirler. Bu durumda olan üyelerin son toplantıya katılmadıkları belirtilir.

Komisyon raporunda imzası bulunan komisyon üyesi, diğer komisyonlarda ve Genel Kurulda, çekimser veya karşı oyda olduğunu rapor metninde yazı ile belirttiği hususlar dışında, sözcüden soru soramaz ve komisyon raporuna aykırı konuşma yapamaz.

Komisyon raporları bastırılıp üyelere dağıtılır ve Genel Kurulda görüşülmesine başlandığı ilk birleşimin tutanağına eklenir.

Komisyon raporunun tümüne veya belli kısımlarına çekimser veya muhalif kalan komisyon üyeleri, rapora çekimserlik veya karşı görüşlerini eklemek hakkına sahiptirler. Bu üyeler, raporda tasarı veya teklifin hangi maddesine karşı olduklarını, raporun imzaya açılmasından en geç yirmidört saat içinde yazmak zorundadırlar.

Üyeler, komisyon raporuna katılmakla beraber, raporda yer almayan görüşlerini rapora eklemek hakkına da sahiptirler.

Komisyonlarda yeniden görüşme :

MADDE 42. — Komisyon, bir gündem maddesinin görüşülmesini tamamlamadan önce, o konu ile ilgili belli bir hususun yeniden görüşülmesini, hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğunun oyuyla kararlaştırabilir. Komisyon, belli bir gündem maddesinin görüşülmesini tamamladıktan sonra, aynı konunun komisyonda yeniden görüşülmesi, komisyon raporu Danışma Meclisi Başkanlığına verilmeden önce, komisyon üye tamsayısının salt çoğunluğunun gerekçeli ve yazılı istemi üzerine bir defa için mümkündür.

Eski raporun benimsenmesi :

MADDE 43. — Seçimi yenilenen komisyon, aynı komisyonca daha evvel verilmiş rapor hakkında yeni bir karar alacağını görev bölümü yaptıktan sonra en geç bir ay içinde Danışma Meclisi Başkanlığına bildirmemiş olursa, eski raporu benimsemiş sayılır.

Genel Kurulda komisyonların temsili :

MADDE 44. — Komisyonlar, Genel Kurulda başkan veya başkanvekilli veya o konu için seçilmiş sözcü veya sözcüler tarafından temsil olunurlar.

Komisyon toplantılarının düzeni :

MADDE 45. — Bir komisyonda söz kesilir, şahsiyatla uğraşılır ve düzeni bozma hareketlerinde bulunulursa komisyon başkanı düzeni sağlar; gerekiyorsa toplantıya ara verir veya toplantıyı erteleyerek durumu gereği yapılmak üzere Danışma Meclisi Başkanına bildirir.

Komisyonlar bülteni :

MADDE 46. — Danışma Meclisi Başkanlığı yılda iki defa komisyonlar bülteni yayımlar. Bu bülten, komisyonlara havale edilmiş veya komisyonlarca Genel Kuruldan geri alınmış yahut Genel Kurulca komisyonlara geri verilmiş işlerin hangi safhada olduğu belirtilir. Bu bülten, Genel Kurul tutanağına eklenir.

Üçüncü Bölüm**Anayasa Komisyonu****Anayasa Komisyonunun çalışma ilkeleri :**

MADDE 47. — Danışma Meclisi ilk toplantısından itibaren en geç bir ay içinde yeni Anayasayı ve Anayasanın Halkoyuna Sunuluş Kanununu hazırlamak ve bu içtüzükle verilen görevleri yerine getirmek üzere onbeş üyeden oluşan bir Anayasa Komisyonu seçer.

Anayasa Komisyonu, seçimi tarihinden başlayarak en geç yirmidört saat içinde toplanır ve bir başkan, bir başkanvekili, bir sözcü ve bir kâtip seçerek derhal çalışmalarına başlar.

Anayasa Komisyonu, bir konunun aydınlatılması bakımından diğer bir komisyonun gördüğü ve kararını almaya ihtiyaç görürse, bu hususu yazı ile sorabileceği gibi, görüş birliğini sağlamak amacı ile birlikte toplanmayı da teklif edebilir.

Görüşü sorulan komisyon, bu husustaki fikrini rapor halinde bildirir. Birlikte toplantı teklifi kabul edilirse, iki komisyon Anayasa Komisyonu Başkanının başkanlığında toplanır.

Anayasa Komisyonu, her ayın sonunda, çalışmaların gidiş ve sonuçlarını, varsa çalışmalarını hızlandıracak tekliflerini Danışma Meclisi Başkanlığına bir raporla bildirir. Başkanlık bu raporları derhal bastırarak bütün üyelere dağıtır; Komisyonun Genel Kuruldan karar alınmasını gerektiren bir teklifi varsa öncelikle gündeme alır.

ÜÇÜNCÜ KISIM**GENEL KURUL ÇALIŞMALARI****Gündem :**

MADDE 48. — Danışma Meclisi gündemi Danışma Meclisi Başkanınca aşağıdaki sıraya göre düzenlenir :

1. Başkanlığın Genel Kurula sunuşları,
2. Seçim,
3. Oylaması yapılacak işler,
4. Kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işler,

Gündemdeki işlerin görüşme sırası geliş tarihlerine göre Başkanlıkça tespit edilir. Bu sıra, Başkanın teklifi veya beş üyenin yazılı istemi üzerine Genel Kurulca değiştirilebilir.

Başkan, belli bir sürede sonuçlanması gereken belirli bir veya birkaç konunun yer alacağı özel gündemler ve görüşme günleri tespit edebilir. Bu konular, özel gündemde Başkanlık sunuşlarından sonra yer alır. Özel gündem maddelerinden sonra, gerektiğinde, diğer gündem maddelerine yer verilebilir.

10 Kasım günlerine ait gündem ATATÜRK hakkındaki konuşmalara ayrılır.

Gelen kâğıtlar listesi :

MADDE 49. — Başkanlığa gelen Kanun tasarı ve teklifleri ve resmî tezkereler ile komisyon raporları gelen kâğıtlar listesinde yayımlanır. Bunlardan Genel Kurula sevk edilenler bu listede ayrıca belirtilir. Başkanlığa geliş tarihleri de ayrıca gösterilir.

Gelen kâğıtlar Meclisin toplantı günleri dağıtılır ve tutanağa eklenir.

Genel Kurulda bekletilme süresi :

MADDE 50. — Genel Kurula sevk edilen bir komisyon raporu veya herhangi bir metin aksine karar alınmadıkça dağıtım tarihinden itibaren kırksekiz saat geçmeden görüşülemez.

Bu süre geçmeden gündeme alınması, gündemdeki Kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işlerden birine öncelik verilerek bu kısmın ilk sırasına geçirilmesi, Hükümet veya Esas Komisyon tarafından gerekçeli olarak Genel Kuruldan istenebilir. Bu takdirde, Genel Kurul, işaret oyuyla karar verir.

Tebrik, teşekkür ve temenniler :

MADDE 51. — Tebrik, teşekkür, takdir ve temenni gibi hususlara dair yazılar ve telgraflar ilân tahtasına asılır. Bunlardan Genel Kurulun bilgisine sunulacakları Başkan takdir eder.

Genel Kurulun saygı duruşunu gerektirecek haller ve süreleri Başkanca takdir olunur.

Toplantı günleri :

MADDE 52. — Resmî tatile rastlamadığı takdirde, Danışma Meclisi Genel Kurulu Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe günleri saat 14.00'den 19.00'a kadar toplanır.

Başkanın veya beş üyenin önerisi üzerine Genel Kurul, toplantı gün ve saatlerini değiştirebileceği gibi, diğer günlerde de toplantı yapılmasına karar verebilir.

Birleşimin açılması ve kapanması :

MADDE 53. — Başkan oturumu saatinde açar ve gerektiğinde kapatır. Oturumun devamınca Başkanlık makamı ve Divan Üyelikleri boş kalmaz.

Kıyafet :

MADDE 54. — Başkanlık kürsüsünde Başkan, beyaz kelebek kravat ve siyah yelek üstüne siyah frak giyer. Görevli Divan Üyeleri de, koyu renk elbise giyerler.

Genel Kurul salonunda yer alan Danışma Meclisi Üyeleri, Bakanlar ve diğer kamu personeli ceket giymek ve kravat takmak zorundadırlar. Bayanlar tayyör giyerler.

Görevlilerin kıyafeti Başkanlık Divanınca tesbit edilir.

Yoklama :

MADDE 55. — Danışma Meclisi, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Başkan birleşimi açtıktan sonra çoğunlukta tereddüde düşerse ad okuyarak yoklama yapar.

Görüşmeler sırasında işaretle oylamaya geçilirken, beş üye ayağa kalkmak veya önerge vermek suretiyle yoklama yapılmasını isteyebilir.

Yoklama sonucunda, üye tamsayısının salt çoğunluğu olmadığı anlaşılırsa, oturum en geç bir saat sonraya ertelenebilir. Bu oturumda da toplantı yeter sayısı yoksa, birleşim kapatılır.

Geçen tutanak hakkında konuşma :

MADDE 56. — Bir üye veya Bakan kendisine alt olup bir önceki birleşim tutanağında yer alan bir beyanın düzeltilmesi hakkında söz isterse, Başkan, beş dakikayı geçmemek üzere söz verir.

Gündem dışı konuşma :

MADDE 57. — Danışma Meclisi Genel Kuruluna duyurulması gerekli görülen hallerde, Başkanın takdiri ile beşer dakikayı geçmemek üzere en çok üç üyeye gündem dışı söz verilebilir. Hükümet bu konuşmalara cevap verebilir.

Hükümet, gündem dışı söz isterse, Başkan, bu istemi yerine getirir. Hükümetin açıklamasından sonra, en çok iki üye onar dakikayı aşmamak üzere konuşabilir.

Söz alma, sözlü ve yazılı konuşmalar :

MADDE 58. — Adını önceden kaydettirmeyen veya oturum sırasında Başkanından söz almayan hiç kimse konuşamaz.

Gündem gereğince görüşüleceği belli ve bilinen konular dışında, Divan Üyeleri, söz alma istemi kaydedemezler.

Konuşma, Başkanlığa ve Genel Kurula hitap edilerek kürsüden yapılır.

Pek kısa bir sözlü olduğunu belirten üyeye Başkan, yerinden konuşma izni verebilir.

Yazılı bir konuşmanın kürsüden okunması veya Başkanın izni ile bir Divan Üyesine okutturulması mümkündür.

Görüşme sırasında Hükümetten veya komisyondan soru sormak isteyenler, sorularını yerlerinden sorarlar.

Sorular, konuşmalar bittikten sonra sıra ile sorulur.

Genel Kurul, Başkanın veya beş üyenin yazılı istemi üzerine konuşmaların sürelerini, on dakikadan az olmamak üzere kısaltabilir.

Söz sırası ve söz sırasını değiştirme :

MADDE 59. — Söz, kayıt veya istem sırasına göre verilir. Genel Kurul gerekli görürse, görüşme konusunun lehinde, aleyhinde ve üzerinde olmak üzere sırayla söz verilir.

Başkan, görüşmeye başlamadan önce söz alanların adlarını söz alış sırasına göre okutur.

Hükümet ve Esas Komisyona söz almada öncelik tanınır. İlk öncelik Esas Komisyona, ikinci öncelik Hükümete aittir.

Son söz üyenindir.

Bir üye söz sırasını diğerine verebilir. Söz sırasını bir başkasına veren üye bundan faydalanan üyenin sırasında konuşabilir.

Millî Güvenlik Konseyinin ve Hükümetin temsilî :

MADDE 60. — Her görüşmenin başından sonuna kadar, Hükümet adına görüş bildirmek üzere Başbakan veya ilgili bakan veya zorunlu hallerde yetkilendirilmiş birinci derecede sorumlu daire amirlerinden bir kamu görevlisi ve teklif Millî Güvenlik Konseyi üyelerinden birisi tarafından yapılmışsa Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinden görevlendirilecek yetkili bir kişinin hazır bulunması gereklidir. Bu kimseler görüşmenin başında hazır değillerse, o konudaki görüşme bir defalık gelecek birleşime bırakılır.

Sayıştay Başkanı veya yetkilendireceği Daire Başkanı veya üyesi, gerektiğinde Danışma Meclisinde açıklama yapabilir.

Usul hakkında konuşma :

MADDE 61. — Görüşmeye yer olup olmaması, Başkanı gündeme veya Danışma Meclisinin çalışma usullerine uymaya davet, bir konuyu öne alma veya geriye bırakma gibi usule ait konular, diğer işlerden önce konuşulur.

Bu yolda bir istemde bulunulursa, beş dakikadan fazla sürmemek şartıyla, lehte ve aleyhte en çok ikişer üyeye söz verilir.

Bu görüşme sonucunda oya başvurmak gerekirse, oylama işaretli yapılır.

Başkanın görüşme ve oylamalara katılamaması :

MADDE 62. — Genel Kurula başkanlık eden Başkan veya Başkanvekilli, asıl konu görüşülürken ve oylanırken hiçbir surette görüşünü açıklayamaz.

Başkan veya başkanvekilleri, görevlerinin yerine getirilmesinin gerektirdiği haller dışında tartışmalara katılamazlar. Kişisel savunma hakları saklıdır.

Danışma Meclisi Başkanı oy kullanamaz.

Başkanvekilleri oturuma başkanlık yapmadıkları zaman, oy kullanabilir ve oyunun rengini belirtmek üzere söz alabilirler.

Görüşmelere katılmak isteyen bir Divan Üyesi Başkanlık Kürsüsünde görevli ise yerini bir diğerine bırakmak zorundadır.

Görüşmelerde genel düzen :

MADDE 63. — Genel Kurulda söz kesmek, şahsiyatla uğraşmak ve çalışma düzenini bozucu hareketlerde bulunmak yasaktır.

Başkanın söz kesmesi :

MADDE 64. — Kürsüdeki üyenin sözü ancak Başkan tarafından, kendisini fützüğe uymaya ve konudan ayrılmamaya davet etmek için kesilebilir.

İki defa yapılan davete rağmen, konuya gelmeyen üyenin aynı birleşimde o konu üzerinde konuşmaktan yasaklanması Başkan tarafından Genel Kurula teklif olunabilir.

Genel Kurul, görüşmesiz işaret oyu ile karar verir.

Konuşma üslubu :

MADDE 65. — Genel Kurulda kaba ve yaralayıcı sözler söyleyen kimseyi Başkan, derhal temiz bir dille konuşmaya, buna rağmen temiz bir dil kullanmaktan ısrar ederse kürsüden ayrılmaya davet eder. Başkan gerekli görürse, o kimseyi o birleşimde salondan çıkartabilir.

Başkanlığa gelen yazı ve önergelerde kaba ve yaralayıcı sözler varsa, Başkan, gereken düzeltmelerin yapılması için, o yazı ve önergeyi sahibine geri verir.

Gürültü ve kavga :

MADDE 66. — Başkan, görüşmeler sırasında gürültü veya kavga çıkar ve bu nedenle çalışma düzenini kuramazsa, kürsüde ayağa kalkarak, toplantıya ara verileceğini ihtar etmek suretiyle gerekli gayreti gösterir; buna rağmen gürültü ve kavga devam ederse oturuma en çok bir saat ara verir.

Oturumun yeniden açılmasında gürültü ve kavgaya son verilemiyorsa, Başkan birleşimi kapatır.

Açıklama hakkı :

MADDE 67. — Şahsına sataşılın veya ileri sürmüş olduğu görüşten farklı bir görüş kendisine atfolunan Hükümet, Komisyon veya üye açıklama yapabilir ve cevap verebilir.

Açıklama ve cevaplar için Başkan, aynı oturum içinde olmak üzere söz verme zamanını takdir eder.

Bu suretle söz almak isteyen ne sebepten dolayı konuşmak istediğini Başkana bildirir, Başkan söz verip vermemek gerektiğini takdir eder. Başkanlıkça kendisine söz verilmeyen kimse direnirse Genel Kurul, bu konuda görüşmesiz ve işaret oyuyla karar verir.

Gizli oturumlar :

MADDE 68. — Danışma Meclisi Genel Kurulu, Başbakanın veya bir bakanın veya on üyenin yazılı istemi üzerine gizli oturum yapabilir.

Gizli oturum önergesi verilince, gizli oturumda bulunabilecek şahıslar dışında herkes, toplantı salonundan çıkarılır. Salon boşaldıktan sonra gizli oturum önergesinin gerekçesi dinlenir. Bu gerekçe Hükümet adına Başbakan veya bir Bakan veya önergedeki birinci imza sahibi üye yahut onun göstereceği bir diğer imza sahibi üye tarafından açıklanır. Genel Kurul işaret oyuyla karar verir.

Yukarıdaki fıkrada söz konusu görüşmelerin tutanakları Divan Üyelerince tutulur. Ancak, Genel Kurul uygun görürse, yeminli stenograflar bu görevi yerine getirebilirler.

Dinleyici olarak, Devlet Başkanı, Millî Güvenlik Konseyi Üyeleri ile bakanlar ve Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri gizli oturumlarda bulunabilirler.

Gizli oturum sırasındaki görüşmeler hakkında, gizli oturumda bulunanlar ve bulunma hakkına sahip olanlar tarafından hiçbir açıklama yapılamaz. Bunlar Devlet sırrı olarak saklanır.

Gizli oturumu gerektirmiş olan sebep ortadan kalkarsa, Başkan, açık oturuma geçilmesini teklif eder. Genel Kurul işaret oyuyla karar verir .

Gizli oturum tutanakları :

MADDE 69. — Gizli oturum tutanaklarının birleştirilmesinden sonra, gizli bir oturum yapılarak eski tutanak özeti okunur. Özetle birlikte tutanak bir zarfa konarak hazır bulunan Divan Üyeleri tarafından hemen mumla mühürlenir ve arşive verilir.

Gizli oturum tutanakları ve özetleri, gizli oturum tarihinden itibaren on yıl geçtikten sonra yayımlanabilir. Bunların daha önce veya sonra yayımlanması hususunda Genel Kurul, Başkanlık Divanının teklifi üzerine işaret oyuyla karar verir.

Görüşmelerin tamamlanması :

MADDE 70. — Görüşülen konu üzerinde söz alan yoksa, Başkan Hükümete ve Komisyona söz verir. Onlar da söz istemezlerse Başkan, görüşmelerin tamamlandığını bildirir ve oylamaya geçer.

Görüşülen konunun lehinde, aleyhinde ve üzerinde en az ikişer üye konuşmadan yeterli önergesi oya konulamaz.

Yeterlik önergelerinin oylanmasından önce, Hükümetin ve Komisyonun görüşü alınır.

Yeterlik önergesi aleyhinde söz isteyenler bulunursa üyelerden yalnız birine söz verilir ve önergenin kabul veya reddi için işaret oyuna başvurulur.

DÖRDÜNCÜ KISIM KANUNLARIN YAPILMASI

Birinci Bölüm Genel Hükümler

Kanun teklifleri :

MADDE 71. — Kanun teklif etme yetkisi Millî Güvenlik Konseyi Üyeleri ile Danışma Meclisi Üyelerine aittir.

Danışma Meclisi Üyelerince yapılacak kanun tekliflerinin en az on üyenin imzasını taşıması gereklidir.

Kanun teklifleri gerekçesi ile birlikte Başkanlığa verilir.

Kanun teklifleri, Başkanlıkça komisyonlara doğrudan doğruya havale edilir.

Komisyonlar, şartlarına uymayan kanun tekliflerini, sahiplerine tamamlatmaya yetkilidirler.

Kanun tasarıları ve komisyonlara havale :

MADDE 72. — Hükümetçe hazırlanan kanun tasarıları bütün bakanlarca imzalanmış olarak ve gerekçesi ile birlikte Danışma Meclisi Başkanlığına sunulur.

Gerekçede tasarının tümü ve maddeleri hakkında bilgiler, kaldırılması, değiştirilmesi veya eklenmesi istenilen hükümlerin neler olduğu ve neden kaldırılması, değiştirilmesi veya eklenmesi gerekli görüldüğü açıkça gösterilmek lazımdır.

Başkan, gelen tasarıları ilgili komisyona doğrudan doğruya havale eder ve bunu Gelen Kâğıtlar listesine aldırır veya ilân tahtasına yazdırır.

Bu havaleye bir üye itiraz etmek isterse oturumun başında söz alır.

Geri alma ve benimseme :

MADDE 73. — Hükümet veya teklif sahipleri verilen kanun tasarısı veya tekliflerini gündeme alınmadan evvel Genel Kurula bilgi verilmek şartıyla geri alabilirler.

Şu kadar ki, bu kanun tasarısı veya tekliflerini diğer üyeler veya esas komisyon üzerlerine alırlarsa görüşmeye devam olunur.

Bu tasarısı ve teklifler gündeme alınmışlarsa geri alınmaları için Genel Kurulun kararı vermesi gerekir.

Millî Güvenlik Konseyi Üyeleri verdikleri kanun tekliflerini yukarıdaki hükümlerle bağlı olmaksızın her zaman geri alabilirler.

Raporun okunması :

MADDE 74. — Başkan, bir tasarısı veya teklifin görüşülmesine başlanırken raporun tamamının okunmasına gerek olup olmadığını Genel Kurula sorar. Buna gerek görülürse rapor okunur.

Raporda ret istemi :

MADDE 75. — Bir kanun tasarısı veya teklifinin esas komisyonca reddi istenir ve rapor da benimsenirse, kanun tasarısı veya teklifi reddedilmiş olur; benimsenmezse, rapor komisyona geri verilir.

Tasarısı veya teklifin tümü ve maddeler üzerinde konuşmalar :

MADDE 76. — Kanun tasarısı veya tekliflerinin görüşülmesinde, önce tasarısı veya teklifin tümü hakkında söz verilir. Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanınca maddelere geçilmesi oya sunulur. Maddelere geçilmesi kabul edilmezse Başkan, tasarısı veya teklifin reddedilmiş olduğunu bildirir.

Anayasa değişiklikleri hariç, kanunun tümünün veya maddelerinin oylanması, on üye tarafından açık oy istenmemişse işaretle olur.

Başkan veya üyeler konuşmalarını süre ile kısıtlanmasını teklif edebilirler.

Kanun tasarısı ve tekliflerinin tümü ve maddeleri üzerinde yapılan görüşmelerde konuşma süresinin kısıtlanması Hükümet ve Komisyon sözcüleri için on dakikadan az olamaz.

Anayasaya aykırılık önergeleri :

MADDE 77. — Bir kanun tasarısı veya teklifinin Genel Kurulda görüşülmesi sırasında tasarısı veya teklifin belli bir maddesinin Anayasaya aykırı olduğu gerekçeyle ile reddini isteyen önergeler, diğer önergelerden önce oylanır.

Değişiklik önergeleri :

MADDE 78. — Kanunlarda veya içtüzükte aksine hüküm yoksa, kanun tasarısı veya teklifinde bir maddenin reddi, komisyona geri verilmesi, değiştirilmesi veya metne madde eklenmesi hakkında, üyeler, esas komisyon veya Hükümet, değişiklik önergeleri verebilir.

Değişiklik önergeleri önce verilir, sonra aykırılık sırasına göre okunur ve işleme konur.

Önerge sahipleri, değişiklik gerekçelerini kısaca Genel Kurula açıklayabilirler. Bu açıklamadan sonra önergelerin dikkate alınıp alınmaması işaret oyuna sunulur. Madde, dikkate alınan önergelerle birlikte komisyona verilir. Komisyon dikkate alınan

değişiklik önergelerine uymak zorunda değildir. Komisyondan gelen metin, önergelerden önce oylanır. Komisyonun metni Genel Kurulca kabul edilmekle işlem tamamlanmış olur. Komisyon metni reddedilirse, evvelce dikkate alınan önergeler yeniden işleme konur. Son karar Genel Kurula aittir.

Değişiklik önergeleri yazılış biçimine ilişkin ise, yukarıdaki işleme gerek kalmaksızın doğrudan doğruya okutulup oylanır ve madde buna göre düzenlenir.

Bir maddenin önce konuşulması veya fıkraların ayrı ayrı oylanması :

MADDE 79. — Genel Kurulda bir maddenin diğerinden önce konuşulmasına işaret oyuyla karar verilebilir.

Görüşülen bir madde bir çok konu veya fıkralardan oluşur ve bunların ayrı ayrı oya konmaları beş üye tarafından yazılı olarak teklif edilirse gereği yapılır.

Maddi hatalar :

MADDE 80. — Kanun tasarı veya teklifinin Danışma Meclisince kabulünü gerektirecek oylamanın yapılmasından önce, metinde yazılış veya sıra bakımından bozukluk olduğu veya maddi hatalar bulunduğu ileri sürülür ve esas komisyon veya Hükümet bu görüşe katılırsa, metin, esas komisyona geri verilir. Bu şekilde düzeltilen maddeler de yeniden oylanır.

İnceleme Kurulu :

MADDE 81. — Danışma Meclisi Başkanlığı, kanun tasarı ve tekliflerini Anayasa dili, kanun yazılış tekniği bakımından incelemekle görevli yeteri kadar uzmandan oluşan bir inceleme Kurulu teşkil eder. Bu kurul komisyona danışmanlık yapar.

Son konuşmalar :

MADDE 82. — Tasarı veya teklifin tümünün kesin olarak oylanmasından önce üyeler, ne yolda oy kullanacaklarını kürsüden belirtmek isterlerse Başkan lehte ve aleyhte birer üyeye söz verir. Bu konuşma kısa, açık ve gerekçeli yapılır.

Metnin veya maddenin geri istenmesi :

MADDE 83. — Esas komisyon veya Hükümet, tasarı veya teklifin tümünün, belli bir veya birkaç maddesinin komisyona geri verilmesini bir defaya mahsus olmak üzere isteyebilir. Bu istem görüşülmeksizin yerine getirilir.

Tasarı veya teklifin tümü geri istenmişse tasarı veya teklif hakkında verilen bütün önergeler esas komisyona verilir. Tasarı veya teklifin belli bir veya birkaç maddesi geri istenmişse sadece o madde veya maddeler hakkındaki önergeler esas komisyona verilir.

İkinci Bölüm

Bütçe

Bütçenin görüşülmesi :

MADDE 84. — Genel ve Katma Bütçe tasarıları ile Millî Bütçe tahminlerini gösterir rapor, mali yıl başından en az üç ay önce, Bakanlar Kurulu tarafından Danışma Meclisi Başkanlığına sunulur.

Bu tasarılar ve rapor Danışma Meclisi Bütçe - Plan Komisyonunda görüşülür.

Komisyonun en çok kırk gün içinde hazırlayacağı rapor, Danışma Meclisi Genel Kurulunda en geç yirmi gün içinde karara bağlanır.

Danışma Meclisi üyeleri, Genel Kurulda, Bakanlık ve Daire bütçeleri ile katma bütçeler hakkındaki düşüncelerini, her bütçenin tümü üzerindeki görüşmeler sırasında açıklarlar; programlar (bölümler) ve değişiklik önergeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oya konur.

Danışma Meclisi üyeleri, bütçe kanunu tasarılarının Genel Kurulda görüşülmesi sırasında gider artırıcı veya belli gelirleri azaltıcı teklifler yapamazlar.

Bütçe görüşmeleri programı :

MADDE 85. — Komisyonca hazırlanan bütçe raporu, Genel Kurulda, öncelik kararı verilen işler dışında, kesintisiz görüşülür.

Görüşme gün ve saatleri ile komisyon Hükümet ve üyelerin konuşma sürelerini gösteren program Danışma Meclisi Başkanlık Divanınca karara bağlanarak Genel Kurulun onayına sunulur ve en az bütçe görüşmelerinin başlamasından yirmidört saat önce üyelere dağıtılır.

Üçüncü Bölüm**Özel Hükümler****Ölüm cezalarının yerine getirilmesine dair kanun tasarıları :**

MADDE 86. — Ölüm cezaları hakkındaki kesinleşmiş mahkeme kararlarının yerine getirilmesine dair Başbakanlık yazıları, esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilir. Adalet Komisyonu bu yazıyı inceleyerek cezanın yerine getirilmesinin onaylanması veya onaylanmaması yönünde bir kanun metni hazırlar. Komisyonlar ve Genel Kurul, mahkeme kararını değiştiremezler.

Anayasanın değiştirilmesi ve maddelerin kabulü :

MADDE 87. — Anayasa değişikliği teklifleri, diğer kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesindeki usule tabidir. Ancak, bu teklifler Genel Kurulda iki defa görüşülür.

İkinci görüşmeye, birinci görüşmenin bitiminden kırksekiz saat geçmeden başlanamaz.

İkinci görüşmede, sadece maddeler üzerinde verilmiş olan değişiklik önergeleri yetmişsekizinci maddede belirtilen esaslara göre görüşülür. Maddeler açık oya sunulur.

BEŞİNCİ KISIM**ÜYELERE AIT HÜKÜMLER****Birinci Bölüm****Yasama Dokunulmazlığı****Yasama dokunulmazlığının kaldırılması istemi ve görüşüleceği komisyon :**

MADDE 88. — Bir üyenin dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki istemler Başkanlıkça Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu karma komisyona havale edilir.

Karma Komisyonun Başkanlık Divanı görevini Anayasa Komisyonu Başkanlık Divanı yerine getirir.

Hazırlık Komisyonu ve görüşmeleri :

MADDE 89. — Karma Komisyon Başkanı, dokunulmazlık dosyalarını incelemek üzere ad çekme suretiyle beş üyeli bir hazırlık komisyonu teşkil eder.

Hazırlık komisyonu kendine gizli oyla bir başkan ve sözcülük görevini de yapacak bir kâtip seçer.

Bu Komisyon bütün kâğıtları inceleyip gerekirse o üyeyi dinler, tanık dinleyemez.

Hazırlık komisyonu raporunu göreve başlamasından itibaren en geç bir ayda verir.

Bu rapor karma komisyonda en geç bir ayda sonuçlandırılır.

Savunma hakkı :

MADDE 90. — Dokunulmazlığının kaldırılması istenen üye, isterse hazırlık komisyonunda, karma komisyonda ve Genel Kurulda kendisini savunur veya bir üyeye savundurur.

Savunma için çağrıda bulunulan üye hazırlık komisyonunca üç günden az olmak üzere verilecek süre içinde davete uymazsa evrak üzerinde karar verilir.

Son söz her halde savunmanınadır.

Dokunulmazlığının kaldırılmasını üyenin bizzat istemesi yeterli değildir.

Karma Komisyon raporu :

MADDE 91. — Karma komisyon, hazırlık komisyonunun raporunu ve eklerini görüşür.

Karma komisyon dokunulmazlığın kaldırılmasına veya kovuşturmanın üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar verir.

Karma komisyon raporu, Genel Kurulda görüşülür. Dokunulmazlığın kaldırılması kararı Genel Kurulda açık oyla ve salt çoğunlukla alınır.

İkinci Bölüm

Üyelikğin Düşmesi

Mahkûmiyet, kısıtlanma hali ve çekilme :

MADDE 92. — Bir üye Danışma Meclisine seçilmeye engel bir suçtan dolayı kesin olarak hüküm giyer veya kısıtlanırsa üyeliği başka bir karar almaya gerek kalmadan düşer.

Bir üye, üyelikten çekildiğini Başkanlığa yazılı olarak bildirdiği takdirde, çekilme yazısının Genel Kurula sunulması ile üyeliği sona erer.

Üyelik ile bağdaşmayan görev kabul etme :

MADDE 93. — 2485 Sayılı Kurucu Meclis Hakkındaki Kanunun 15 nci maddesinde yazılı üyelikle bağdaşmayacağı belirtilen herhangi bir görevi kabul ettiği bildirilen üyelerin durumu Başkanlık Divanınca incelenir. Sonuç, Başkanlık Divanı kararı olarak Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyona gönderilir.

Karma Komisyon, yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasındaki usullere göre durumu inceleyerek bir rapor hazırlar.

Bu raporu görüşen Genel Kurul, üyelik ile bağdaşmayacak bir durum olduğuna açık oyla ve salt çoğunlukla karar verirse, üyelik sıfatı düşer.

Açık oylama Karma Komisyon raporu üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından itibaren yirmidört saat geçmeden yapılamaz.

Üyelerin devamsızlığı :

MADDE 94. — Bir üye Genel Kurul ve komisyon çalışmalarına izinsiz veya özürsüz olarak bir ay içinde toplam 5 gün katılmaz ve devamsızlığı Başkanlık Divanınca tesbit edilirse durum Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyona bildirilir.

Karma Komisyon, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasındaki hükümlere göre durumu inceler ve raporunu hazırlar. Bu raporu görüşen Genel Kurul, devamsızlık sebebi ile üyelikğin düşmesi gerektiğine açık oyla ve salt çoğunlukla karar verirse, üyelik sıfatı düşer.

Açık oylama, Karma Komisyon raporu üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından itibaren yirmidört saat geçmeden yapılamaz.

Üçüncü Bölüm

Devamsızlık ve izin

Devamsızlık ve izin :

MADDE 95. — Genel Kurulda veya komisyonlarda yapılan yoklama veya açık oylamalarda özürsüz ve izinsiz olarak bulunmayan üye o birleğinde yok sayılır.

Başkan yazı ile başvuran üyeye on günü aşmamak üzere izin verebilir.

Daha uzun süreli izinler için Başkanlık Divanının sunuşlar arasında yer alacak teklifi üzerine, Genel Kurul, görüşmesiz ve işaretle oylama suretiyle karar verir.

Devamsızlık cetveli :

MADDE 96. — Başkanlık Divanı, üyelerin, Genel Kurul veya komisyon çalışmalarına katılmadığı günleri gösterir bir cetvel düzenleyerek bu cetvelin ilgili üyelere ait kısımlarını özel surette kendilerine gönderir. Cetvele itirazı olan üye aldığından başlayarak yedi gün içinde yazı ile itiraz edebilir.

Başkanlık Divanı itirazı inceler; gerekiyorsa ilgili üyeden bilgi ve belge ister, bundan sonra varacağı sonuca göre devamsızlık cetvelini yayımlar.

Devamsızlık cetveli bir yasama yılı içinde en az üç defa yayımlanır.

İki ay izin alanların aylık ve ödenekleri :

MADDE 97. — Bir yasama yılı içinde aralıksız olarak iki ay veya daha fazla izin almış olan üyelere aylık ve ödeneklerinin verilebilmesi, Genel Kurulun kararına bağlıdır. Genel Kurul, bu konudaki kararını, Başkanlık Divanının sunuşları arasında yer alacak teklifi üzerine görüşmesiz ve işaretle oylama suretiyle verir.

Dördüncü Bölüm

Disiplin Cezaları

Disiplin cezalarının neveleri :

MADDE 98. — Üyelere verilebilecek disiplin cezaları şunlardır :

1. Uyarma,
2. Söz söylemekten yasaklama,
3. Kınama,
4. Meclisten geçici olarak çıkarma,

Uyarma :

MADDE 99. — Uyarma cezasını gerektiren haller şunlardır :

1. Söz kesmek,
2. Sükuneti ve çalışma düzenini bozmak,
3. Şahsiyatla uğraşmak,

Uyarma cezasının verilmesi :

MADDE 100. — Uyarma cezası verilmesinin gereğini takdir ve yerine getirme yetkisi, Başkana aittir.

Uyarma cezası alan üye kendisini savunmak için söz isterse, bu üyeye oturumun veya birleşimin sonunda söz verilir. Başkan, gerekirse daha önce söz verebilir.

Başkan, üyenin açıklamasını yeterli görmezse, uyarma cezasını kaldırmaz; yeterli görürse, uyarma cezasını kaldırdığını bildirir.

Bir üye aynı birleşimde iki defa uyarma cezası alırsa durum, tutanak özetinde belirtilir.

Söz söylemekten yasaklama :

MADDE 101. — Aynı birleşimde iki defa uyarma cezası alan üyenin o birleşim sonuna kadar söz söylemesi Başkanın teklifi üzerine, Genel Kurulca görüşmesiz ve işaret oyuyla yasaklanabilir.

Kınama :

MADDE 102. — Kınama cezasını gerektiren haller şunlardır :

1. Aynı birleşimde iki kere uyarma cezası aldığı halde bunu gerektiren hareketten vazgeçmemek,

2. Bir ay içinde üç kere uyarma cezasına uğramış olmak,
3. Kaba ve yaralayıcı sözler sarfetmek ve hareketler yapmak,
4. Saldırıda bulunmak,
5. Mecliste gürültü ve kavgaya sebep olmak veya Meclisin görevini yerine getirmesini önlemek için toplu bir harekete girişilmesine ön ayak olmak.

Meclisten geçici çıkarma :

MADDE 103. — Meclisten geçici olarak çıkarma cezası aşağıdaki hallerde verilir :

1. Aynı birleşim sırasında üç kere kınama cezasına uğramak,
2. Bir ay içinde beş kere kınama cezası almak,
3. Görüşmeler sırasında Devlet Başkanına, Kurucu Meclis Üyelerine, Danışma Meclisi Başkanına, Başkanlık Divanı Üyelerine ve Bakanlar Kurulu Üyelerine hakarette bulunmak,
4. Görüşmeler sırasında halkı veya Devlet kuvvetlerini yahut kamu organ, kuruluş ve görevlilerini kanun dışı hareketlere, ayaklanmaya veya Anayasa hükümlerini bozmaya teşvik veya tahrik etmek,
5. Türkiye Büyük Millet Meclisinde Danışma Meclisine ayrılan Komisyon ve Genel Kurul salonlarına silâhlı olarak girmek.

Meclisten geçici çıkarma cezasının sonuçları :

MADDE 104. — Meclisten geçici olarak çıkarma cezası, en çok sekiz birleşim için verilir.

Bu ceza, verilir verilmez derhal yerine getirilir. Bu cezaya uğrayan üye cezasının yerine getirilmesine karşı gelirse, Başkan, oturumu derhal kapatarak o üyenin salondan çıkartılmasını idareci üyelere ister.

Bu cezaya çarptırılan üye, Danışma Meclisinin Genel Kurul, Komisyon, Başkanlık Divanı çalışmalarına cezası süresince katılamaz.

Disiplin cezalarında savunma ve özür dileme :

MADDE 105. — Kınama ve geçici olarak Meclisten çıkarma cezaları Başkanın teklifi üzerine Genel Kurulca görüşmesiz, işaret oyu ile kararlaştırılır.

Böyle bir cezaya uğratılması teklif edilen üyenin savunmasını yapmak yahut diğer bir üyeye yaptırmak hakkıdır.

Kınama ve geçici olarak Meclisten çıkarma cezaları, tutanak özetine geçirilir.

Geçici olarak Meclisten çıkarma cezasına uğrayan bir üye izin alıp kürsüden açıkça af dilerse Meclise girmek hakkını kazanır.

Disiplin cezaları Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında da uygulanır.

Beşinci Bölüm

Üyelerin Sosyal Hakları

Sosyal haklar :

MADDE 106. — Danışma Meclisi üyeliğine seçilenler, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine sağlanan sosyal haklardan yararlanırlar.

Üyelerin tedavisi :

MADDE 107. — Başkanlık Divanı, Danışma Meclisi üyelerinin ve bakmakla yükümlü bulundukları kimselerin yurt içinde ve dışında tedavileri için gerekli tedbirleri alır.

Üyelerin tedavilerinde izlenecek esas ve usuller bir yönetmelikte gösterilir. Yeni yönetmelik hazırlanıncaya kadar 28.4.1976 tarihli ve 16 sayılı «Cumhuriyet Senatosu Üyeleri ve Bakmakla Yükümlü Bulundukları Kimselere Ait Tedavi Yönetmeliği» uygulanır.

ALTINCI KISIM
OYLAMALAR VE SEÇİMLER

Birinci Bölüm

Oylamalar

Oylama şekilleri :

MADDE 108. — Oylama üç şekilde yapılır :

1. İşaretle oylama,
2. Açık oylama,
3. Gizli oylama.

İşaretle oylama üyelerin el kaldırması, tereddüt halinde ayağa kalkmaları beş üyenin ayağa kalkarak teklif etmesi halinde de salonda kabul ve ret oyu veren üyelerin ikiye bölünerek sayılmaları suretiyle yapılır.

Açık oylama, üzerinde üyelerin ad ve soyadlarının yazılı olduğu oy pusulalarının kutuya atılması yahut ad cetvelinin okunması üzerine adı okunan üyenin ayağa kalkarak «kabul», «çekimser», veya «ret» kelimelerinden birini yüksek sesle söylemesi ve böylece açıkladığı oyunun Divan üyelerince kaydedilmesi suretiyle olur.

Oy pusulalarının toplanması kürsüde bulunan bir kutuya oy pusulalarının atılması suretiyle yapılır. Açık oylama şekillerinden birine başvurulması, Genel Kurulun kararına bağlıdır.

Gizli oylama, üzerinde hiç bir işaret bulunmayan yuvarlakların kürsüde kutuya atılması suretiyle yapılır.

Beyaz yuvarlak kabul, yeşil yuvarlak çekimser ve kırmızı yuvarlak ret oyu anlamına gelir.

İşaretle oylamanın yapılacağı haller :

MADDE 109. — Anayasada, kanunlarda ve içtüzükte açık veya gizli oylama yapılmasının zorunlu olduğu belirtilmeyen bütün hususlarda işaret oyuna başvurulur.

İçtüzükte işaret oyuyla halledileceği belirtilen konularda oylamaların işaretle yapılması zorunludur.

İşaretle oylamada usul :

MADDE 110. — İşaret oyuna başvurulması gereken hallerde Başkan oylama yapılacağını bildirerek önce oya sunulan hususu kabul edenlerin, sonra kabul etmeyenlerin el kaldırmasını ister.

Başkanlık Divanı üyeleri, kendi oylarını Genel Kuruldaki oyların sayımı bittikten sonra Başkana bildirirler.

Oylama sonucu Başkan tarafından Genel Kurula «kabul edilmiştir» veya «kabul edilmemiştir» demek suretiyle ilân olunur.

İşaretle oylama sırasında oya sunulan hususun lehinde ve aleyhinde el kaldıranları, Başkan ve Divan üyeleri beraberce sayarak tesbit ederler. Aralarında anlaşamadıkları veya oyları tesbit edemedikleri hallerde, Başkan oylamanın ayağa kalkmak suretiyle tekrarlanacağını bildirir.

Ayağa kalkmak suretiyle oylamaya başvurulmasından hemen sonra, bir arada kalkan beş üye sonucun açıkça anlaşılmadığı gerekçesi ile oylamanın tekrarlanmasını isterlerse, oylama salonda ikiye bölünmek suretiyle yeniden yapılır.

Açık oylamanın zorunlu olduğu haller :

MADDE 111. — Genel ve Katma Bütçe Kanun tasarıları, bu kanunlara ilişkin ek tasarılarla değişiklik tasarıları, genel ve katma bütçeli daireler için ek ödenek veya olağanüstü ödenek verilmesi hakkındaki kanun tasarıları, bu kanunlara ilişkin de-ği-

sıklık tasarıları, bu kanunlarda program (bölümler) arasında aktarma yapılmasına dair kanun tasarıları ile yasama organı bütçesinin değiştirilmesi hakkında verilen kanun teklifleri, geçici olarak harcama yapılmasına ve gelir toplanmasına yetki veren kanun tasarılarının tümü; vergi, resim ve harçlar konmasına, kaldırılmasına, eksiltilmesine veya artırılmasına dair kanun tasarısı ve tekliflerinin tümü; kesinhesap kanunu tasarıları, genel ve katma bütçeli dairelere bağlı döner sermayeler hesaplarının onaylanmasına dair kanun tasarılarının tümü; milletlerarası andlaşmaların onaylanması, bu andlaşmalara katılma veya bu andlaşmaların belli hükümlerinin yürürlüğe konması hakkındaki katılma bildirilerinin yapılmasının uygun bulunması hakkındaki kanun tasarılarının tümü; uzun vadeli kalkınma planı tasarısının tümü; Anayasanın değiştirilmesine dair kanun tekliflerinin her bir maddesi ile tümü ve bu içtüzüğün emredici hükümleri ile belirtilen diğer hususların, onaylanması, açık oylama ile yapılır.

Açık oylama istemi :

MADDE 112. — Anayasa, kanunlar ve içtüzük gereğince işaret oyuna yahut gizli oya başvurulması zorunlu olmayan hallerde açık oylama yapılması en az on üyenin yazılı istemine bağlıdır.

Bu husustaki önergelerin, oylamaya geçilmeden önce başkanlığa verilmiş olması gereklidir. Başkan, oylamaya geçmeden önce, açık oy istemi olduğunu bildirir ve önerge sahiplerinin Genel Kurul salonunda bulunup bulunmadığını tesbit eder.

Oylamaya ilk olarak açık oy isteminde bulunan üyelerden başlanır. Önerge sahiplerinin tamamı Genel Kurul salonunda bulunmaz veya noksan imza herhangi bir üye tarafından kabul edilmez veya oylamaya katılmazlarsa, açık oylama istemi düşer.

Açık oylama önergesinde imzası bulunanlardan herhangi birinin oyunu kutuya atmadığı tasnif sonunda anlaşılırsa yapılan oylama, işaret oyu niteliğinde işlem görür.

Açık oylama sırasında basılı oy pusulası bulunmayan üye bir beyaz kâğıt üzerine adını ve soyadını yazıp imzalamak suretiyle oyunu kullanabilir.

Açık oylamanın sonuçlanması :

MADDE 113. — Açık oylamada, oylama işleminin sona erdiği başkanlıkça bildirildikten sonra, hiç bir üye oyunu kullanamaz.

Oyların sayımı ve dökümü Divan üyelerince yapılır ve tutanakla tesbit edilen sonuç oturumda Başkan tarafından ilân olunur.

Birden fazla açık oylamanın birarada yapılması :

MADDE 114. — Birden fazla husus hakkında açık oylama yapılması gerekiyorsa, açık oylama işlemleri, oy pusulalarının değişik kutulara aynı zamanda atılması suretiyle de yapılabilir.

Başkanın gerekli görmesi halinde açık oylama oturumun sonuna veya haftanın belli bir gününe bırakılabilir. Ancak, muhtevası itibarıyla gelişki doğurması muhtemel maddeler ayrı ayrı oylanır.

Karar yeter sayısı :

MADDE 115. — Oya konulan bütün hususlar, Anayasada, kanunlarda ve içtüzükte ayrıca hüküm yoksa, toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile kararlaştırılır. Salt çoğunluk, tek sayılarda yarıdan az olmayan; çift sayılarda yarıdan bir fazla olan çoğunluktur.

İşaretle oylamada kabul oyları ret oylarından fazlaysa, oya konan husus kabul edilmiş; aksi halde, ret edilmiş olur. Çekimser oylar toplantı yeter sayısına dahil edilir; karar üzerinde etki yapmaz.

Gizli oylama :

MADDE 116. — Anayasa veya kanun gereğince açık oylamanın zorunlu bulunduğu hallerde veya içtüzüğün işaret oyuyla halinin zorunlu olduğunu belirttiği ko-

nularda yahut açık oylamanın içtüzük uyarınca istem üzerine yapıldığı hallerde, gizli oylama yapılmaz.

Yukarıdaki fıkrada yazılı haller dışında gizli oylama yapılabilmesi için on üyenin bir önerge ile, gizli oylama yapılmasını istemesi ve bu istemin Genel Kurulca kabulü lazımdır. Karar görülmüş iz işaret oyuyıa alınır.

Gizli oylama usulü :

MADDE 117. — Üyelere, beyaz, yeşil ve kırmızı renkte üç yuvarlak birden verilir. Bunlardan oy olarak kullanılacak yuvarlaklar, bunun için gösterilen kutuya atılır. Diğer iki yuvarlak ayrıca belirtilen yere bırakılır.

Oylamanın anlamının belirtilmesi :

MADDE 118. — Gereken hallerde Başkan oylamadan önce verilecek oyların ne anlama geldiğini kısaca belirtebilir.

Her oylamadan önce üyeler zil çalınmak suretiyle çağırılır.

İkinci Bölüm

Seçimler

Seçimlerin genel esasları ve usulü :

MADDE 119. — Anayasada, 2485 sayılı Kanunda ve içtüzükte aksine hüküm bulunmadığı hallerde Danışma Meclisi Genel Kurulunda ve Komisyonlarında yapılacak bütün seçimlerde üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İlk oylamada sonuç alınmazsa ikinci oylamada en fazla oy alan veya alanlar seçilmiş olurlar. Oylarda eşitlik olması halinde eşit oy alanlar arasında ad çekilir.

Genel Kurulda seçimler, kanun ve içtüzükle belirtilmiş başka bir usul yoksa, alfabe sırasıyla adları okunan üyelerin oylarını kürsüdeki kutuya atmaları suretiyle yapılır.

Sayın döküm işi ad çekmek suretiyle tesbit edilecek üç üyeli bir tasnif komisyonu tarafından yerine getirilir. Bu komisyonun oylama sonuçlarına ait raporu, aynı oturumda Başkan tarafından Genel Kurula açıklanır.

Seçimlerde üyeler zil çalma suretiyle çağırılır.

Yukarıdaki hükümler komisyonlardaki seçimlerde de kıyas yolu ile uygulanır.

YEDİNCİ KISIM

TUTANAKLAR

Tutanak türleri, tutulması ve tutanakta düzeltme :

MADDE 120. — Genel Kurulda tam ve özet olarak, iki türlü tutanak tutulur.

Tam tutanak, ses alma makinesinin yardımıyla stenograflar ve içtüzüğün gerektirdiği hallerde Divan üyeleri tarafından tutulur.

Bunlar, tutanak dergisinde yayımlanır.

Tam tutanağın bastırılıp dağıtılmasından başlayarak onbeş gün içinde ilgililer, gereken düzeltmelerin yapılması için başkanlığa yazı ile başvurabilirler.

Bu başvurma üzerine, Başkanlık Divanı, gereken incelemeyi yapar. Başkanlık Divanı düzeltme istemini haklı görürse, bir düzeltme yayımlanır ve ilk tutanak dergisine eklenir.

Bir yasama yılının son birleşiminin tutanak özeti Divan üyeleri tarafından hemen orada yazılarak o birleşimin sonunda okunur.

Bu halde düzeltmeler okuma sonunda yapılır.

Son birleşim tutanağında üyeler tarafından yapılacak düzeltmeler ilk çıkacak Resmî Gazete'de yayımlanır.

SEKİZİNCİ KISIM
DANIŞMA MECLİSİNİN İÇ HİZMETLERİ

Birinci Bölüm

İdari İşler

Danışma Meclisi Teşkilâtı :

MADDE 121. — Danışma Meclisinin Teşkilâtı aşağıda gösterilen birimlerden oluşur :

1. Başkanlığa bağlı;
 - a. Özel Kalem Müdürlüğü (Basın Müşavirliği),
 - b. Hukuk Müşavirliği,
2. Genel Sekreterliğe bağlı;
 - a. Genel Sekreterlik Büro Müdürlüğü,
 - b. Kanunlar Müdürlüğü (Komisyon Görevlileri, İnceleme Kurulu),
 - c. Tutanak Müdürlüğü,
 - ç. Özlük İşleri Müdürlüğü,
 - d. Saymanlık Müdürlüğü,
 - e. Levazım Müdürlüğü,
 - f. Daire Müdürlüğü,
 - g. Sağlık İşleri Müdürlüğü.

Genel Sekreter kendisine bağlı birimleri 9 Ocak 1950 gün ve 5509 sayılı Kanun hükümleri uyarınca ve Başkanın gözetim ve denetimi altında yönetir.

Her birimin işi ve bu işin nasıl görüleceği Başkanlık Divanınca belli edilir.

İç hizmetlere ilişkin düzenlemeler :

MADDE 122. — Danışma Meclisinin iç hizmetleri, kanunlara ve bu içtüzüğe uygun olarak yürütülür.

Anayasaya, kanuna ve içtüzüğe uygun olmak şartı ile Başkanlık Divanı, Danışma Meclisinin iç hizmetlerine ait olmak üzere düzenleyici kararlar alabilir.

Kurucu Meclise ait ortak hizmetler Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği ile ortaklaşa yürütülür.

Danışma Meclisinin heyetle temsili :

MADDE 123. — Danışma Meclisinin temsil edilmesi gereken yurt içindeki törenlerde, Başkan veya Başkanlık Divanı üyeleri Danışma Meclisi adına hazır bulunur.

Böyle bir törene Danışma Meclisi adına bir heyet gönderilmesi gerektiği takdirde, bu heyete Danışma Meclisi üyelerinden kaç kişinin katılacağı, Başkan tarafından tesbit edilir. Bu heyete, Başkan veya göstereceği başkanvekili başkanlık eder.

T. B. M. M. Kitaplığından faydalanma :

MADDE 124. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplığından faydalanma şartları, Danışma Meclisi Başkanlık Divanınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

İkinci Bölüm

Kolluk İşleri

Kolluk tedbirleri :

MADDE 125. — Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisi binasında Danışma Meclisine ayrılan yerlerin iç ve dış güvenliğini sağlayacak tedbirleri almakla yükümlüdür.

Silâh taşıma yasağı :

MADDE 126. — Türkiye Büyük Millet Meclisi binasında Danışma Meclisine ayrılan yerlere silâhla girmek yasaktır. Güvenlik kuvvetleri mensupları hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Bu hükme aykırı hareket edenler Başkanlıkça derhal dışarı çıkartılır.

Çalışma salonlarına girme yasağı ve ziyaretçiler :

MADDE 127. — Genel Kurul salonu ile Komisyon odalarına Kurucu Meclis Üyelerinden, Meclis memur ve hizmetlilerinden, Hükümetin iş için gönderdiği memurlardan ve çağrılan uzmanlarla Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinde ve Komisyonlarında görevli personelden başka kimselerin girmesi yasaktır.

Girenler Başkanlıkça dışarı çıkartılır.

Ziyaretçilerin ziyaret usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

Basın :

MADDE 128. — Türk ve yabancı basın ve yayın mensuplarının Danışma Meclisinin Genel Kurul çalışmalarını izlemelerine ve Türkiye Büyük Millet Meclisi binasının belli bölümlerinden yararlanmalarına ilişkin esas ve hükümler Danışma Meclisi Başkanlık Divanınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Dinleyiciler :

MADDE 129. — Dinleyiciler, birleşimin devamı süresince kendilerine ayrılan yerlerde sükûnet içinde oturmak zorundadırlar.

Dinleyiciler görüşmelerde, kabul veya ret yönünde söz, alkış veya herhangî bir hareketle kendi düşüncelerini ortaya koyamazlar.

Bu yasağa uymayanlar, o yerin düzenini korumakla görevli olanlar tarafından hemen dışarı çıkarılırlar.

Bu yasağa uymayanlar tesbit edilemezse hareketin vukubulduğu kısımda bulunanlar dışarı çıkartılır. Bundan sonra da bu gibi hareketler devam ederse, dinleyici salonunda bulunanların hepsi dışarı çıkartılır.

Danışma Meclisine ayrılan yerlerde suç işlenmesi :

MADDE 130. — Türkiye Büyük Millet Meclisi binası içinde Danışma Meclisine ayrılan yerlerde, Kurucu Meclis ve Bakanlar Kurulu Üyelerinden başka bir kimse suç işler ve bu suç savcılığın kendiliğinden kovuşturma açamayacağı fiillerden olursa, görevliler sanığı dışarı çıkartır.

Eğer suç, savcılığın kendiliğinden kovuşturma açacağı fiillerden ise, sanık hemen savcılığa teslim edilir.

Danışma Meclisi Üyelerinin suç işlemeleri halinde 2485 sayılı Kanunun 13 ncü maddesi hükümlerine göre işlem yapılır.

*Üçüncü Bölüm**Üyelikle ilgili Belgeler ve İşaretler**Özgeçmiş belgesi :*

MADDE 131. — Üyeler Meclise katıldıkları ilk günlerde Başkanlığa birer özgeçmiş belgesi verirler.

Bu belgede üyelerin :

1. Adı ve soyadı,
2. Baba ve ana adı,
3. Doğum tarihi ve yeri,
4. Oturduğu yer,
5. Öğrenim derecesi, bildiği yabancı diller, varsa ihtisası, bilimsel rütbe, maddi ve nişanları ile eserleri,

6. Mesleği,

7. Evli olup olmadığı, eşinin adı, varsa çocuklarının sayısı ve adları, ile gerekli diğer hususlar yazılır.

Sonradan olacak değişiklikler üyeler tarafından yazı ile Başkanlığa bildirilir. Üyeler, ayrıca, kanunlar gereğince doldurmaları gereken diğer belgeleri ve mal bildirimini Başkanlığa verirler.

Tamimci belgeler :

MADDE 132. — Üyelere bir kimlik kartı, rozet ve bindikleri aracı tamimci plâka veya işaret verilir.

Üyelerle ilgili belge ve işaretlerin nitelikleri ile nerelerde kullanılacakları, Başkanlık Divanınca yapılacak bir yönetmelikle tesbit olunur.

Dördüncü Bölüm

Mali işler

Danışma Meclisi Bütçesinin hazırlanması :

MADDE 133. — Danışma Meclisi Bütçe Tasarısı, İdareci Üyeler tarafından hazırlanıp Başkanlığa sunulur. Bütçe Tasarısı Başkanlık Divanınca incelenerek son şeklini alır ve Bütçe - Plan Komisyonuna gönderilir.

Yasama Organı bütçesinin sadece Danışma Meclisi hizmetlerine dair maddelerinden yapılacak harcamalarla ilgili verile emirleri, Danışma Meclisi Başkanı tarafından imzalanır.

Hangi verile emirlerinin kendi yerine İdareci Üyeler tarafından imzalanacağını, Başkan takdir eder.

Harcamaların denetimi :

MADDE 134. — Danışma Meclisi Hesaplarını inceleme ve Sayıştay Komisyonu, Genel Kurulca kabul edilen Danışma Meclisi bütçesinin tatbikatına nezaret eder.

Saymanlığın denetlenmesi yılda altı defadan az olamaz.

Komisyon, sözkonusu incelemelerinin sonucunu bir raporla Genel Kurulun bilgisine sunar.

Harcamaların vize edilmesi :

MADDE 135. — Verile emirleri, Danışma Meclisi Hesaplarını inceleme ve Sayıştay Komisyonu denetçi üyesi tarafından harcamanın yapılmasından önce vize edilir.

Denetçinin özürü olması halinde, bu görevi Komisyonun sözcüsü yapar.

Komisyonun denetçi üyesi veya onun izinli veya özürü olması halinde sözcüsü, tatil ve ara verme sırasında Ankara'da bulunur.

Eşya ve demirbaşların denetlenmesi :

MADDE 136. — Danışma Meclisi eşya ve demirbaş defterleri, Danışma Meclisi İdareci Üyeleri tarafından tutulur ve Hesapları inceleme Komisyonuna sunulur.

Komisyon, mevcut eşya ve demirbaşları kurul halinde denetler ve sözkonusu defterleri inceleyerek, raporunu Genel Kurulun bilgisine sunar.

Kesinhesap :

MADDE 137. — Danışma Meclisi Hesaplarını inceleme Komisyonu, her mali yılın sonunda, Danışma Meclisine ait geçen yıl bütçesinin kesinhesabını bir raporla birlikte Genel Kurulun bilgisine sunar.

DOKUZUNCU KISIM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Sürelerin tatil sırasında işlememesi :

MADDE 138. — Bu içtüzükte gösterilen süreler, aksi Anayasa, Kanun ve içtüzükte belirtilmedikçe, tatil sırasında işlemez.

İçtüzüğün değiştirilmesi :

MADDE 139. — İçtüzükte değişiklik yapılmasını öngören teklifler, on üye tarafından yapılabilir. Bunlar hakkında, kanun tekliflerine ilişkin hükümler uygulanır. Danışma Meclisi Başkanlık Divanı da Meclisin iç hizmetleriyle ilgili maddelerde değişiklik teklifinde bulunabilir.

Bu teklifler, Anayasa Komisyonunda incelendikten sonra, bu Komisyonun raporu esas olmak üzere, Genel Kurulda görüşülür ve sonuçlandırılır.

Anayasa Komisyonu içtüzükte gördüğü boşluk ve aksaklıkları ve bunların giderilmesi ve düzeltilmesi için uygun gördüğü tedbirleri, bir rapor halinde Meclis Başkanlığına sunar. Bu rapordaki görüşler Başkanlık Divanınca da benimsenirse, Meclis Başkanı içtüzükte gerekli değişiklik tekliflerinin yapılması için Genel Kurulu uyarır.

İçtüzük değişiklikleri Danışma Meclisi kararı olarak Resmî Gazete'de yayımlanmakla yürürlüğe girer.

Danışma Meclisi kararlarının yayımlanması ve yürürlüğe girmesi :

MADDE 140. — Bu içtüzükte bahis konusu Başkanlık Divanı tarafından hazırlanacak yönetmelikler ve düzenleyici kararlar Resmî Gazete'de yayımlanmakla yürürlüğe girer.

Meclis kararı ile Meclisin yaptığı seçimlerin sonuçlarından ve Başkanlık Divanı kararlarından hangilerinin Resmî Gazete'de yayımlanacağı Başkanlık Divanının hazırlayacağı bir yönetmelikte belirtilir.

Dilek ve şikâyetler hakkında yapılacak işlem :

MADDE 141. — Vatandaşların, Anayasanın 62 nci maddesi uyarınca Danışma Meclisi Başkanlığına, kendileri veya kamu ile ilgili olarak tek bağlarına veya topluca gönderdikleri dilek ve şikâyet dilekçeleri, Danışma Meclisi Başkanlığınca Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine gönderilir.

Danışma Meclisinin hukuki varlığının sona ermesi halinde tasarı ve tekliflerin durumu :

MADDE 142. — Millî Güvenlik Konseyince kararlaştırılacak tarihte yapılacak genel seçimlerle Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulup fiilen göreve başlayınca, Danışma Meclisinde bulunup da sonuçlandırılmamış Kanun tasarı ve teklifleri hükümsüz sayılır.

Ancak Hükümet veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri bu tasarı ve teklifleri yenileyebilirler.

Ahımış olan kararların geçerliliği :

MADDE 143 — Danışma Meclisinin içtüzüğü Hazırlanıncaya Kadar Uygulanacak Çalışma Esaslarına İlişkin Millî Güvenlik Konseyinin 22 Ekim 1981 günlü ve 60 sayılı Kararına dayanılarak, alınan bütün kararlar ve yapılan işlemler bu içtüzük yürürlüğe girdikten sonra da geçerliliğini korur.

Kenar başlıkları :

MADDE 144. — Bu içtüzüğün maddeleri kenarındaki başlıklar, madde hükümlerinin özünü göstermek amacıyla konmuş olup metne dahil değildir.

GEÇİCİ MADDE — Millî Güvenlik Konseyi komisyonlarında bulunup da 2465 sayılı Kanunun geçici maddesi gereğince Danışma Meclisi Başkanlığına gönderilen kanun, tasarı ve teklifleri hakkında bu içtüzüğün kanun, tasarı ve teklifler hakkındaki hükümleri uygulanır.

Yürürlük tarihi :

MADDE 145. — Bu içtüzük, 23 Ekim 1981 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 146. — Bu içtüzük, Danışma Meclisi tarafından yürütülür.